

WODA (WODA JEST NIEZWYKŁA)

Grupa wiekowa: 3-latki

Czas trwania projektu: 4 tygodnie

Cele ogólne projektu:

- Budowanie wiedzy o wodzie (w szczególności o właściwościach fizycznych wody i jej roli w życiu człowieka).
- Wzbogacanie dziecięcego słownika o pojęcia związane z wodą.
- Rozwijanie umiejętności rozróżniania i nazywania kształtów i kolorów.
- Rozwijanie umiejętności obserwowania i opisywania badanych zjawisk.
- Rozwijanie umiejętności przeprowadzania doświadczeń naukowych, prowadzenia obserwacji i wyciągania wniosków.
- Kształtowanie postawy prozdrowotnej. Kształtowanie nawyku picia wody.
- Tworzenie warunków do samodzielnego poznawania rzeczywistości przyrodniczej poprzez obserwowanie, eksperymentowanie, eksplorowanie.
- Rozwijanie języka w aspekcie komunikacyjnym.

Główne idee:

- Woda nie ma stałego kształtu (CASUM 1).
- Czysta woda nie ma koloru – jest przezroczysta. Brudna woda ma kolor (CASUM 2).
- Czysta woda nie ma smaku (CASUM 3).
- W wodzie można rozpuszczać wiele substancji, ale są takie, których nie da się rozpuścić.
- W cieplej wodzie można coś szybciej rozpuścić niż w zimnej. Gdy mieszamy, rozpuszczanie jest szybsze (CASUM 5).

Fakty – ciekawostki – opinie, czyli co nauczyciel powinien wiedzieć o temacie:

- Wody zajmują 71% powierzchni kuli ziemskiej, z czego 98% to wody słone, a zaledwie 2% to woda słodka zdatna do picia.
- Woda nie ma określonego kształtu, lecz przyjmuje kształt pojemnika, który ją ogranicza.
- Woda jest bezbarwna, nie ma zapachu i nie ma smaku.
- Niektóre substancje rozpuszczają się w wodzie (tworzą roztwory), a niektóre nie. Wyższa temperatura wody i mieszanie przyspieszają proces rozpuszczania.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Rozpuszczanie to połączenie ciała stałego, gazu lub cieczy z inną cieczą lub gazem. W wyniku rozpuszczania powstaje jednorodna, niemożliwa do rozdzielania mechanicznie mieszanina substancji nazywana roztworem. Substancja, w której rozpuszczamy ciało stałe, gaz lub ciecz, nazywa się rozpuszczalnikiem¹.
- Podczas zamarzania woda zwiększa swoją objętość.
- Ciało dorosłego człowieka składa się z ok. 60% wody, a noworodka z ok. 75% wody.
- W ciągu doby przez nerki przepływa ok. 2000 ml, a przez mózg ok. 1400 ml wody².
- Przeciętne zasolenie wody morskiej wynosi ok. 2-3%. Morze Martwe to ogromne jezioro o bardzo dużym zasoleniu. Zawartość soli wynosi w nim aż 24%. Wysokie zasolenie wiąże się z dużą gęstością wody, która nie pozwala się utopić nawet człowiekowi niepotrafiącemu pływać³.

Propozycje aranżacji przestrzeni:

W sali znajdują się przymocowane do ścian (lub sufitu) bezbarwne płachty folii malarskiej oraz papierowe, błękitne krople wody. Można powiesić chmury (wykonane dowolną techniką) i prawdziwe parasole.

Centrum Badawcze na starcie⁴:

W Centrum Badawczym od samego początku powinny się znajdować przedmioty, które umożliwią dzieciom działania z wodą: plastikowe naczynia, kubki, miski, dzbanki z miarką, plastikowe butelki, słomki, lejki, zakraplacze, strzykawki, spryskiwacze do kwiatów, duża kuweta albo pojemnik. Oprócz tego powinny się znaleźć tam gąbki, ściereki i ręczniki papierowe, którymi dziecko będzie mogło posprzątać rozlaną wodę po zakończeniu zabawy. Centrum Badawcze w projekcie *Woda (Woda jest niezwykła)*, ze względu na możliwość częstego rozlewania, powinno znajdować się przy stoliku nad podłogą (a nie dywanem) lub w pobliżu łazienki. Jeśli projekt jest realizowany latem, warto zorganizować przenośne Centrum Badawcze, tak aby można je było wystawiać do ogrodu przedszkolnego, kiedy dzieci spędzają w nim czas.

Propozycje wycieczek badawczych i wizyt ekspertów:

- wycieczka do sklepu spożywczego (asortyment wód do picia)
- wycieczka do pobliskiej firmy wodociągowej
- wycieczka na pływalnię
- wizyta eksperta – hydrologa

¹ <<http://pl.wikipedia.org/wiki/Rozpuszczanie>> [dostęp: 5.07.2013].

² <<http://aument.pl/szybka-nauka/dieta-odzywianie/rola-wody-organizmie-czlowieka>> [dostęp: 4.07.2013].

³ <<http://www.wlin.pl/rola-wody/mapa/10-ciekawostki-zwiazane-z-woda/>> [dostęp: 4.07.2013].

⁴ W drugim i trzecim tygodniu w Centrum będą pojawiać się nowe przedmioty do przeprowadzania samodzielnych doświadczeń (np. po grupowym sprawdzeniu rozpuszczalności substancji w wodzie substancje te mogą znaleźć się w Centrum Badawczym).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Do poczytania dzieciom:

- Liliana Bardijewska, *Drobinka Śmieszynka, czyli przygody kropelki wody*, Wydawnictwo Bajka
- Wanda Chotomska, *Kran*
- Catarina Kruusval, *Ela na plaży*, Wydawnictwo Zakamarki
- Danuta Wawiłow, *Trójkątna bajka*, Wydawnictwo Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza
- Kinga Preibisz-Wala, *Wszystko o ziemi, powietrzu i wodzie*, Wydawnictwo LektorKlett
- Hevre Tullet, *Naciśnij mnie*, Wydawnictwo Babaryba
- Iwona Salach, *Czyste ręce*
- Patrycja Siewiera-Kozłowska, *Czyścioszek*
- Aleksandra Szkoda, *Dlaczego my mamy oszczędzać wodę?*, Wydawnictwo Polskiej Akcji Humanitarnej

Inne materiały do wykorzystania podczas realizacji projektu:

- Erik Satie, *Gymnopédie No. 1*
- Marin Marais, *Le Basque*, wyk. James Galway
- *Kropelka*, odcinek 19: *Pijmy wodę*
- Majka Jeżowska, *Na plaży*
- Fasolki, *Mydło lubi zabawę*
- strona internetowa dla dzieci: www.aquanet.pl⁵
- *Basia. Łap kolory*, Wydawnictwo Egmont (gra)

TYDZIEŃ 1

W pierwszym tygodniu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Mają one na celu zainteresowanie tematem oraz pokazanie nauczycielowi stanu wiedzy i doświadczeń oraz zasobu słownictwa dzieci.

Podczas tego tygodnia dzieci pomagają nauczycielowi dekorować salę, tworzyć Centrum Badawcze, budują kącik czytelniczy, przeglądają książki, słuchają tekstów czytanych przez nauczyciela, wykonują prace plastyczne zainspirowane tematem projektu, zapoznają się z piosenką.

⁵ <<http://www.aquanet.pl/dla-dzieci,198>> [dostęp: 4.07.2013].

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W tym tygodniu pojawia się w sali beczka słów, a dzieci z pomocą nauczyciela budują siatkę pytań. Jednocześnie nauczyciel autonomicznie dokonuje wyboru pozostałych form aktywności dzieci z poniższej tabeli. Zadania w tabelach 1 i 3 zostały uporządkowane według dziesięciu modułów: język, matematyka, badanie, konstrukcje, formy plastyczne, muzyka, teatr, ruch, zdrowie, współpraca.

Tabela 1. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w pierwszym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	3.3	Wymienia możliwe zastosowania wody. Słucha zagadki. Proponuje rozwiązanie zagadki.	Poszukiwanie zastosowań wody w życiu człowieka Dzieci słuchają wiersza <i>Wodna zagadka</i> Barbary Kosowskiej, który stanowi początek rozmowy na temat zastosowania wody. Dzieci próbują odpowiedzieć na zadane pytanie. Po rozwiązaniu zagadki nauczyciel tworzy z dziećmi plakat pt. <i>Do czego potrzebna jest woda?</i> Zapisuje słowa i pomysły dzieci oraz symbole związane z tematem. Plakat może zostać także wykorzystany przy tworzeniu beczki słów.		Arkusze szarego papieru, flamastr, wiersz Barbary Kosowskiej <i>Wodna zagadka</i> .
JĘZYK, MATEMATYKA	13.1, 14.3	Liczy. Ilustruje wypowiedziane słowa gestami.	Zabawa paluszkowa do wiersza Barbary Kosowskiej <i>Deszczowe krople</i> Dzieci uczą się wiersza o kropelkach, a do jego słów uczą się zabawy paluszkowej – rytmicznie dotykają kciuka kolejnymi palcami (wskazującym, środkowym, serdecznym i małym). Następnie dzieci ilustrują ruchem treść wiersza, wskazując czynności wykonywane przez kolejne krople deszczu.		Wiersz Barbary Kosowskiej <i>Deszczowe krople</i> .
JĘZYK	3.3	Zadaje pytania dotyczące wody. Stawia hipotezę na temat wody.	Tworzenie siatki pytań Nauczyciel rozmawia z dziećmi o tym, czym i jaka jest woda. Dzieci opowiadają o wodzie, a nauczyciel pyta, czego jeszcze chciałyby się o niej dowiedzieć. Czyta pytania i hipotezy dzieci, które pojawiły się w ciągu poprzednich dni. Dzieci wraz z nauczycielem zastanawiają się, co można zrobić, by znaleźć odpowiedzi na pytania.	Element obowiązkowy realizowany trzeciego lub czwartego dnia trwania projektu. W centrum kartki nauczyciel zapisuje słowo WODA, a dookoła pytania dzieci. Obok pytania dobrze jest zapisać imię autora.	Arkusze szarego papieru, flamastr.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	3.1	Używa wyrażeń z beczki słów podczas wypowiedzi.	Beczka słów Nauczyciel zapisuje z dziećmi nowe dla nich wyrazy (słowa z symbolami) związane z tematem. Dzieje się to przez cały czas trwania projektu. W ten sposób powstaje zbiór słów poszerzających słownictwo czynne i bierne dzieci.	Element obowiązkowy Najlepiej, gdy nowe wyrazy zapisane są na różnokolorowych kartkach i przyklejone do beczki. Przykładowe słowa: kropla, kształt, koło, trójkąt, deszcz, kałuża, parasol, wrzątek, zimna, letnia.	Duży arkusz szarego papieru z naszkicowaną beczką.
JĘZYK, RUCH	5.4, 14.5	Słucha opowiadania. Uczestniczy w zabawach ruchowych.	Zabawa w plażowanie Dzieci słuchają opowiadania <i>Ela na plaży</i> Catariny Kruusval, a następnie nauczyciel proponuje dzieciom wspólne wyjście „na plażę”. Dzieci zabierają ze sobą koce, leżaki, kosze piknikowe z drobnymi przysmakami oraz piłki. Rozkładają koce na trawie w parku lub przy piaskownicy w ogrodzie przedszkolnym. W czasie pobytu „na plaży” dzieci mogą: – łowić kraby i ryby: do dziecięcego basenu lub dużej miski nauczyciel wrzuca przedmioty przypominające wodne zwierzęta, a dzieci łowią je za pomocą siatek, wiader itp.; – puszczać na wodzie papierowe statki: dzieci przesuwają statki, dmuchając w nie (statki z origami przygotowuje wcześniej nauczyciel); – budować zamki z piasku w piaskownicy; – moczyć nogi nad wodą: nauczyciel ustawia kilka krzesełek wokół basenu, dzieci siadają i moczą nogi, wykonując różnego rodzaju ruchy stopami i palcami (zginanie, krążenia itp.); – improwizować pływanie: nauczyciel opowiada dowolną historyjkę związaną z różnymi sposobami pływania w wodzie, np.: <i>Jesteśmy delfinami, które potrafią skakać wysoko ponad wodą. A teraz pływamy jak żabki, jak pieski</i> itd.; – bawić się piłką: dzieci rzucają piłką w parach, nad basenem/piaskownicą lub siedzą w kręgu i podają sobie piłkę, trzymając ją stopami.	Jako wprowadzenie do tematu można wykorzystać piosenkę Majki Jeżowskiej <i>Na plaży</i>. Przy niesprzyjających warunkach pogodowych salę można zmienić w plażę – nasyścić piasku do dużej miski oraz rozstawić basen (pusty), który będzie imitował jezioro.	Dmuchany basen dla dzieci, przedmioty imitujące kraby i ryby, patyki, sznurki, papierowe statki, nagranie piosenki <i>Na plaży</i> Majki Jeżowskiej, opowiadanie Catariny Kruusval <i>Ela na plaży</i>.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, MATEMATYKA	14.5, 13	Wskazuje właściwy kształt (koło lub trójkąt). Słucha wiersza.	Wiersz Trójkątna bajka Danuty Wawiłow Dzieci słuchają wiersza Danuty Wawiłow pt. <i>Trójkątna bajka</i>. Nauczyciel czyta pierwszą część wiersza. Za każdym razem, kiedy dzieci słyszą słowo „trójkątne”, spośród figur wybierają i podnoszą do góry trójkąt. Podczas czytania drugiej części dzieci pokazują koło za każdym razem, kiedy słyszą słowo „okrągłe”.		Wiersz Danuty Wawiłow <i>Trójkątna bajka</i> , trójkąt i koło z papieru dla każdego dziecka (w różnych kolorach).
MATEMATYKA, RUCH, JĘZYK	13	Układa figury geometryczne, wykorzystując sznurek zgodnie z poleceniami nauczyciela. Określa położenie obiektów. Układa figury ze sznurka według własnego pomysłu. Opisuje ułożone figury.	Zabawy ze sznurkiem Nauczyciel zwraca się do dzieci: <i>Zapomniałem, jak wygląda koło (trójkąt, prostokąt itd.). Przypomnijcie mi je, proszę.</i> Nauczyciel wymienia poszczególne kształty, a dzieci układają je z kawałków wełny (sznurka) na dywanie. Następnie dzieci mogą układać kształty według własnych pomysłów i opisywać je. Dzieci układają zagadki dla grupy – wybrane dziecko układa wymyślony kształt ze sznurka, a grupa próbuje odgadnąć, co autor figury miał na myśli. Nauczyciel układa z włóczki duży okrąg, a następnie dzieci wykonują jego polecenia: <i>Stańcie w kole, obok koła, na sznurku, pod sznurkiem, na prawej nodze, na lewej nodze.</i> Kolejna aktywność to maszerowanie po dużym okręgu utworzonym z włóczki. Dzieci starają się utrzymać równowagę i nie zejść z toru.	Zabawy te można przeprowadzić w ogrodzie. Należy wcześniej przygotować pocięte kawałki sznurka lub włóczki dla każdego dziecka.	Różnej długości kawałki sznurka lub wełny.
BADANIE, JĘZYK	4.2	Wskazuje miejsca, przedmioty i czynności związane z wodą. Wykonuje zdjęcia tych miejsc i przedmiotów. Opowiada o swoich obserwacjach.	Woda wokół nas Dzieci poszukują w przedszkolu (w budynku i w ogrodzie) miejsc, przedmiotów i czynności związanych z wodą. Wykonują zdjęcia tych przedmiotów i miejsc, a następnie rozmawiają o tym, co zauważyły. Po wydrukowaniu lub wywołaniu zdjęć tworzą plakat pt. <i>Poszukiwacze wody.</i>	Zabawę można przeprowadzić również podczas spaceru po najbliższej okolicy, gdzie dzieci mogą zauważyć hydranty, studnie, studzienki kanalizacyjne.	Aparat fotograficzny, arkusz szarego papieru, kleje, pisaki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
BADANIE, JĘZYK	4.2	Zbiera próbki wody z różnych miejsc. Porównuje i opisuje zebrane próbki.	Próbki wody Podczas spaceru i zabaw w ogrodzie dzieci za pomocą strzykawek pobierają próbki wody z kranu, konewki, kałuży lub rynny. Po powrocie zlewają je do zlewek lub przezroczystych szklanek i porównują zebrane próbki.	Przed pierwszym posługiwaniem się strzykawkami należy z dziećmi poćwiczyć tę umiejętność.	Strzykawki, zlewki lub przejrzyste pojemniki.
FORMY PLASTYCZNE	9.2	Wykonuje pracę plastyczną techniką akwarelową.	Mokre na mokrym Przy pomocy spryskiwaczy dzieci nawilżają wodą kartki z bloku rysunkowego. Na mokrej powierzchni malują akwarelami. Kolory powinny się zlewać i łączyć, tworząc jednocześnie ciekawe wzory. Obrazek po wyschnięciu ma bardzo delikatne barwy – może służyć jak tło do innych prac lub być samodzielnym dziełem.	Najlepsze efekty daje użycie letniej wody.	Blok rysunkowy, spryskiwacz, akwarele, pędzle.
FORMY PLASTYCZNE	14.3	Wydziera z papieru kształt kropli wody.	Wydzieranie z papieru kształtu kropli wody Nauczyciel przynosi stary parasol lub rysuje kontur parasola na arkuszu szarego papieru. Dzieci wydzielają z gazety lub papierów o różnych odcieniach kroplę wody w takim kształcie, jaki sobie wyobrażają. Po wykonanej pracy przypinają lub przyklejają wydartą kroplę do parasola, który zostanie w klasie jako dekoracja sali.	Innym wariantem może być wyklejanie plasteliną konturów kropli wody.	Arkusze szarego papieru, gazety i/lub kolorowy papier, klej, parasol.
FORMY PLASTYCZNE	9.2	Lepi kroplę wody z masy solnej i maluje ją.	Lepienie kropli wody Zadaniem dzieci jest ulepienie kropelki z masy solnej i pomalowanie jej po wyschnięciu. Dzieci mogą ulepić zarówno duże, jak i małe krople.	Przepis na masę solną: składniki – szklanka mąki, szklanka soli i pół szklanki wody. Można proporcjonalnie zwiększyć ilość według zapotrzebowań grupy; przygotowanie masy – mąkę wymieszać z solą i dodawać wodę (tylko, aby masa była plastyczna, ale nie zbyt rzadka). Całość wygnieść, aż do otrzymania jednolitej i gładkiej masy. Aby przyspieszyć schnięcie, można wypiekać prace w piekarniku.	Masa solna, farby, pędzle.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MUZYKA	8	Rozpoznaje dźwięki. Dopasowuje źródło dźwięku do ilustracji.	Dźwięki wody Nauczyciel odtwarza dźwięki związane z wodą. Zadaniem dzieci jest rozpoznanie miejsc, przedmiotów, czynności, z których pochodzą dźwięki, oraz wskazanie ich na rysunkach lub fotografiach umieszczonych na tablicy interaktywnej (np. woda z kranu, spłuczka w toalecie, bulgocząca woda w garnku, gotująca się woda w czajniku, mycie zębów itp.).	Nauczyciel może wykorzystać zdjęcia wykonane przez dzieci podczas poszukiwania wody lub wykonać zdjęcia i rysunki samodzielnie. Nagrania można wykonać samodzielnie lub znaleźć je w internecie.	Nagrania dźwięków związanych z wodą, przygotowane fotografie i/lub rysunki miejsc, przedmiotów, czynności związanych z zadaniem.
MUZYKA, RUCH	8.2, 8.4	Improwizuje taniec kropeł deszczu. Naśladuje ruchy nauczyciela.	Improwizacja muzyczna do muzyki Erika Satiego <i>Gymnopédie no. 1</i> Dzieci naśladują ruchy nauczyciela – spokojny taniec kropeł deszczu, przeskakiwanie z nogi na nogę wokół kałuży. Za rekwizyt mogą posłużyć chustki – dzieci poruszają się powoli, delikatnie przeskakując kałuże (kałużami mogą być szarfy). Następnie dzieci same proponują ruchy naśladujące padający deszcz.		Szarfy, nagranie <i>Gymnopédie no. 1</i> Erika Satiego.
RUCH, MATEMATYKA	5.3, 5.4, 13.4	Wykonuje ćwiczenia ruchowe. Rozpoznaje nogę prawą i lewą.	Kropki i kałuże W sali rozłożone są szarfy imitujące kałuże (tyle, ile dzieci). Dzieci zamieniają się w kropelki wody i wykonują instrukcje nauczyciela. Przykładowe polecenia: – każda kropelka stoi obok swojej kałuży, – kropki wskakują do kałuży, – kropki wyskakują z kałuży, – każda kropka szuka innej kałuży, – kropki szukają innej kropki i razem wskakują do jednej kałuży.	Zabawa może się odbywać z wykorzystaniem muzyki Erika Satiego <i>Gymnopédie no. 1</i> .	Szarfy, nagranie <i>Gymnopédie no. 1</i> Erika Satiego.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MUZYKA, RUCH	5.4, 8.2, 8.4	Aktywnie słucha muzyki poważnej. Obrazuje ruchem muzykę.	Zabawa muzyczno-ruchowa inspirowana metodą aktywnego słuchania muzyki Batii Strauss Część 1 Ustawienie: dzieci siedzą swobodnie. Fabularyzacja: opowieść o kropelce, która spływa po ręce, po głowie, po nodze w rytm muzyki: <i>Pewna mała kropelka wody...</i> Ręka prawa schodzi po lewej i naśladuje ruch spadania: <i>Kap, kap, kap, kap, kap, kap i chlup!</i> Ręka lewa schodzi po prawej i naśladuje ruch spadania: <i>Kap, kap, kap, kap, kap, kap i chlup!</i> Następnie dzieci klaszczą, rytmizując słowa: <i>I taka czysta, taka czysta, że zapiera dech!</i> „Zakręcanie” ręki lewej od strony prawej do lewej: <i>I płynie rzeką, płynie rzeką i do morza chlup! x2</i> Część 2 Ustawienie: dzieci ustawiają się w parach i wyznaczają kropelkę 1 oraz kropelkę 2. Zadaniem kropelek jest chodzenie po śladach w rytm muzyki za kropelką 1. Ucieczka i pogoń po tych samych śladach: <i>I idzie, idzie, idzie, idzie, idzie stop!</i> <i>I goni, goni, goni, goni, goni, jest! x2</i> Kropelki spotykają się, uderzają w swoje dłonie i robią tzw. haczyki. Dzieci klaszczą, rytmizując słowa: <i>I taka czysta, taka czysta, że zapiera dech!</i> „Zakręcanie” ręki lewej od strony prawej do lewej: <i>I płynie rzeką, płynie rzeką i do morza chlup! x2</i>		Nagranie Marina Marais’go <i>Le Basque</i> , wyk. James Galway.

➤ TYDZIEŃ 2

W drugim tygodniu każdego dnia dzieci zapoznają się z jedną główną ideą związaną z tematem. Odbywa się to przy użyciu materiałów edukacyjnych na tablicy multimedialnej. Nauczyciel modeluje dialog QtA. Następnie wybiera z tabeli 2 co najmniej jedną aktywność badawczą związaną z omawianą ideą.

Główna idea 1. Woda nie ma stałego kształtu.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 3-latki>woda>1)

Na ekranie widać stół. Na stole ustawione są: butelka, miska, lejek i dwie jednakowe szklanki z różną ilością wody.

Element interaktywny – szklanka z większą ilością wody.

Basia przelewa trochę wody do drugiej szklanki w taki sposób, że w obu szklankach zostaje jednakowa ilość wody.

N: Co się stało?

D: Basia leje wodę. LUB Jest szklanka.

N: Zauważyłaś, że Basia leje wodę. Co o tym myślisz? LUB Rzeczywiście, jest tu szklanka. Co jeszcze się dzieje?

He teraz jest wody w obu szklankach? LUB Do czego Basia nalewa wodę?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Element interaktywny – butelka.

Basia przelewa wodę z jednej szklanki do butelki za pomocą lejka. Gdy woda jest przelana, porównuje wodę w obu naczyniach.

N: Co się działo?

D: Znowu leje wodę. LUB Butelka.

N: Magda zauważyła, że Basia znowu lała wodę. Opowiedz więcej o tym laniu wody. LUB Zauważyłaś butelkę. Opowiedz o niej.

Czego użyła Basia? LUB W którym naczyniu jest więcej wody?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Element interaktywny – miska.

Basia przelewa wodę z butelki do miski. Gdy woda jest przelana, porównuje wodę znajdującą się w szklance i misce.

N: Co zauważyliście?

D: Znowu leje wodę. LUB Jest miska.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

N: Zgadza się, Basia znów przelała wodę. Opowiedz o tym więcej. LUB Zgadza się, jest miska. Antek, co myślisz o tej misce, o której powiedziała Ala?
~~Jaki woda teraz ma kształt? LUB W którym naczyniu jest więcej wody?~~

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Element interaktywny – szklanka.

Basia przelewa wodę z miski z powrotem do szklanki, używając lejka. Gdy woda jest przelana, porównuje wodę znajdującą się w obu szklankach.

N: Opisz, co tu się działo.

D: Nie wiem. LUB Znowu woda w szklankach.

N: Zobaczmy to jeszcze raz. Wtedy na pewno coś zapamiętasz. LUB To ciekawe, woda znowu jest w szklankach. O co tu chodzi?

~~Jaki woda ma teraz kształt? LUB Czego Basia użyła do przelewania wody?~~

Główna idea 2. Czysta woda nie ma koloru – jest przezroczysta. Brudna woda ma kolor.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 3-latki>woda>2)

Na ekranie widać kuchnię.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Basia wchodzi do kuchni, trzymając szklankę, nalewa do niej wody, odkłada na blat.

N: Co się stało?

D: Była kuchnia. LUB Basia leje wodę.

N: Zauważyłaś kuchnię. Opowiedz, co się jeszcze działo? LUB Mówisz, że Basia leje wodę. Opowiedzcie więcej.

~~Gdzie Basia postawiła szklankę? LUB Co Basia trzyma w ręce?~~

Element interaktywny – szklanka.

Zbliżenie, widać, że woda w szklance jest przezroczysta. Przez szklankę widać ramę okna oraz szybę.

N: Co teraz widzicie?

D: Szklankę. LUB Nie ma wody.

N: Widzisz szklankę. Opowiedz o niej. LUB Kasia mówi, że nie ma wody. Co o tym sądzicie?

~~A co jest za szklanką? LUB Czy woda jest przezroczysta?~~

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Basia przesuwając szklankę, w tle jest zielona ściana.

Element interaktywny – szklanka.

Zbliżenie, woda w szklance sprawia wrażenie zielonej.

N: A teraz, co się stało?

D: Jest zielone.

N: Powiedziałaś, Maju, że jest zielone. Wyjaśnij, co masz na myśli.

~~Czy to woda, czy ściana za nią jest zielona?~~ LUB ~~Woda jest przezroczysta, prawda?~~

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Basia przestawia szklankę w taki sposób, że za nią widać kawałek ściany i deski do krojenia.

Element interaktywny – szklanka.

Zbliżenie, przez szklankę widać będący za nią obraz.

N: A teraz, co tutaj się działo?

D: Widać obraz.

N: Powiedziałaś, że widać obraz. Opowiedz o tym.

~~Czy obraz widać dlatego, że woda jest przezroczysta?~~

Element interaktywny – przycisk dalej.

Widać dom Basi. Przed domem są kałuże, obok jednej z nich stoi Tadek, trzyma w ręku szklankę. Nachyla się do kałuży, napełnia szklankę brudną wodą, podnosi ją na wysokość twarzy i przygląda się zawartości.

Element interaktywny – szklanka.

Zbliżenie na szklankę, wyraźnie widać, że woda jest brązowa, brudna.

N: Co się działo?

D: Tadek ma wodę. LUB Brudna woda.

N: Powiedziałaś, że Tadek ma wodę. Opowiedz więcej o tej wodzie. LUB To bardzo ważne, co powiedziałaś. Woda jest rzeczywiście brudna. O co chodzi z tą wodą, Aniu? Jak myślisz?

~~Jaka jest ta woda?~~ LUB ~~Skąd Tadek wziął wodę?~~

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Do Tadek dołącza Basia niosąca ze sobą czystą wodę w szklance.

Element interaktywny – szklanka w ręku Basi.

Basia podnosi szklankę na wysokość twarzy (jak Tadek przed chwilą) – przez czystą, przezroczystą wodę widać kawałek twarzy Basi.

N: Opowiedz o tym, co się działo.

D: Ona ma czystą wodę. LUB Widać buzię.

N: Basia ma czystą wodę. O co w tym chodzi? LUB Powiedziałaś, Madziu, że widać buzię. Wytlumacz to.

~~Jaką wodę ma Basia? LUB Czy woda jest czysta?~~

Główna idea 3. Czysta woda nie ma smaku.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 3-latki>woda>3)

Na ekranie widać stół, przy którym siedzi Tadek.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Tadek zawiązuje sobie oczy chustą. Na stole pojawia się szklanka i cztery butelki (odkręcone) z czterema rodzajami wody: cytrynowa, gazowana (bąbelki), mineralna (kropla), truskawkowa. Wszystkie butelki są interaktywne, dziecko klika na dowolną butelkę.

N: Co widzicie?

D: Tadek nie widzi. LUB Butelki.

N: Powiedziałeś, że Tadek nie widzi. Jak myślisz, o co chodzi? LUB Zauważyłeś butelki. Opowiedz o nich.

~~A co stoi na stole? LUB Czy Tadek coś widzi?~~

Element interaktywny – dowolna butelka.

Kliknięcie dowolnej butelki wywołuje taką samą akcję: do szklanki nalewa się mała ilość wody, Tadek próbuje, zastanawia się nad rodzajem wody i w chmurce nad jego głową pojawia się myśl – symbol oznaczający dany rodzaj wody. Przy każdym wyborze wody nauczyciel modeluje dialog.

N: Co się stało?

D: On pije wodę.

N: Masz rację, Tadek pije wodę. Opowiedz o tej wodzie.

~~Jaka to była woda? LUB Tam były różne smaki wody, tak?~~

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Powrót do widoku stołu z czterema rodzajami wody.

Główna idea 4. W wodzie można rozpuszczać wiele substancji, ale są takie, których nie da się rozpuścić.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 3-latki>woda>4)

Widać szklankę z wodą i pasek z ikonami substancji, które dziecko może wsypać do szklanki: cukier, sól, pieprz, piasek, kakao, ryż, olej.

N: Co widzicie?

D: Jest szklanka.

N: Rzeczywiście, widać szklankę, co jeszcze widzisz?

A co jest na tym paseczku?

Element interaktywny – cukier.

Dziecko przeciąga wybraną substancję nad szklankę. Łyżeczka wsypuje substancję do szklanki i zaczyna mieszać. Cukier po chwili całkowicie się rozpuszcza.

N: Co się działo?

D: Cukier się wsypał. LUB Łyżeczka mieszała.

N: Masz rację, do szklanki wsypałeś cukier. Opowiedz, co się z nim działo? LUB Powiedziałaś, że łyżeczka mieszała. Opowiedz o tym mieszaniu.

+co się z nim stało? LUB Dlaczego cukier zniknął?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Powrót do ekranu ze szklanką i substancjami.

Element interaktywny – sól.

Dziecko przeciąga wybraną substancję nad szklankę. Łyżeczka wsypuje substancję do szklanki i zaczyna mieszać. Sól po chwili całkowicie się rozpuszcza.

N: Co teraz zapamiętaliście?

D: Nie ma soli.

N: Tomek mówi, że nie ma soli. Jak myślicie, o co chodzi?

Czy sól się rozpuściła w wodzie?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Powrót do ekranu ze szklanką i substancjami.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – pieprz.

Dziecko przeciąga wybraną substancję nad szklankę. Łyżeczka wsypuje substancję do szklanki i zaczyna mieszać. Pieprz unosi się na powierzchni wody.

N: Co tutaj się stało?

D: Pieprz się wsypał. LUB Pieprz pływa.

N: Masz rację, wsypałeś pieprz do wody. Co działo się dalej? LUB Kajtek mówi, że pieprz pływa. Jak myślicie, o co tutaj chodzi?

A co się z nim stało? LUB Dłaczego pieprz pływa?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Powrót do ekranu ze szklanką i substancjami.

Element interaktywny – piasek.

Dziecko przeciąga wybraną substancję nad szklankę. Łyżeczka wsypuje substancję do szklanki i zaczyna mieszać. Piasek opada na dno szklanki.

N: Co teraz się stało?

D: Piasek spadł. LUB Piasek nie zniknął.

N: Zauważyłeś, że piasek spadł. Wyjaśnij, co dokładnie masz na myśli. LUB Toła powiedziała, że piasek nie zniknął. Co o tym myślicie?

-Czy piasku nie da się rozpuścić?

W przypadku innych substancji dzieci wybierają dowolną z nich i badają rozpuszczalność. Następnie nauczyciel modeluje dialog.

Główna idea 5. W cieplej wodzie można coś szybciej rozpuścić niż w zimnej. Gdy mieszamy, rozpuszczanie jest szybsze.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 3-latki>woda>5)

Ekran jest podzielony na dwie części. W jednej części znajduje się szklanka oraz butelka wypełniona wodą. W drugiej znajduje się szklanka oraz czajnik elektryczny. W obu szklankach jest łyżeczka. Na dole ekranu znajduje się pasek z ikonami do wyboru: cukier i sól.

N: Co widzicie?

D: Szklanki z wodą.

N: Zauważyłeś szklanki z wodą. Opowiedz o nich.

Czym się różnią te szklanki?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – ikona cukru lub ikona soli.

Dziecko przeciąga substancję na powierzchnię szklanki. Pojawiają się łyżeczki, które wsypują ją do szklanek i zaczynają mieszać. W ciepłej wodzie substancja rozpuszcza się całkowicie, w zimnej częściowo – część opada na dno.

N: Co się stało?

D: Tu jest cukier/sól, a tu nie ma.

N: Zauważyłeś, że jest tu cukier/sól, a tam go/jej nie ma. Jak sądzisz, o co chodzi?

~~W której szklance cukier/sól rozpuścił/rozpuściła się lepiej? LUB Czyli w ciepłej lepiej jest rozpuścić?~~

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Akcja powtarza się – dziecko rozpuszcza drugą substancję, nauczyciel modeluje dialog jak w poprzednim przypadku.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Przejdźcie do kolejnej sceny. Widać szklanki z taką samą ilością ciepłej (parującej) wody. Na dole pasek z ikonami do wyboru: cukier i sól.

N: Co widzicie?

D: Szklanki z wodą. LUB Znów jest cukier.

N: Masz rację, są szklanki z wodą. Opowiedz więcej o tej wodzie. LUB Zauważyłaś cukier. Co jeszcze widziałaś?

~~Jaka to jest woda? LUB Czym różnią się te szklanki?~~

Element interaktywny – ikona cukru lub ikona soli.

Dziecko przesuwa wybraną substancję na powierzchnię dowolnej szklanki. Substancja zostaje wsypana do obu szklanek, jednak tylko w szklance po prawej stronie zostaje łyżeczka, która zaczyna mieszać – substancja rozpuszcza się całkowicie. W drugiej szklance substancja rozpuszcza się tylko częściowo.

N: Co tu się stało?

D: Tu nie ma cukru/soli. LUB Coś się miesza.

N: Rzeczywiście, w szklance po prawej stronie nie ma cukru/soli. Jak sądziecie, o co chodzi? LUB Opowiedz o tym mieszanii.

~~Dlaczego w szklance z łyżeczką cukier/sól rozpuścił/rozpuściła się szybciej?~~

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Powrót do widoku szklanek – dziecko może wybrać inną substancję.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 2. Propozycje zabaw i zadań związanych z główną ideą

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
1	4.1, 4.2, 13	Przelewa wodę do wybranego naczynia. Określa kształt, który woda przybrała. Porównuje ilość wody w naczyniach.	Przelewanie wody Dzieci mają do dyspozycji różne przezroczyste naczynia (miski, wazony o nietypowych kształtach, kieliszki, butelki). Chętnie dziecko wybiera naczynie dla siebie, przelewa wodę i określa własnymi słowami jej kształt. Kolejne dziecko wybiera inne naczynie, znów nazywa kształt itd. Następnie nauczyciel przygotowuje dwa jednakowe naczynia z jednakową ilością wody. Dzieci określają, w którym naczyniu jest więcej, a w którym mniej wody. Później dzieci przelewają wodę z jednej ze szklanek do butelki, po czym określają, w którym naczyniu jest więcej, a w którym mniej wody.	Dzieci powinny dojść do wniosku, że woda nie ma stałego kształtu. Jeżeli przy przelewaniu dzieci nie zauważą, że w obu naczyniach jest tyle samo wody, można im to udowodnić, przelewając wodę do jednakowych szklanek.	Przezroczyste naczynia o różnym wyglądzie i przeznaczeniu, woda.
	5.4	Wykonuje ćwiczenia ruchowe z wykorzystaniem balonów.	Zabawy z balonami Dzieci bawią się balonami do połowy wypełnionymi wodą. Podają balon koledze/koleżance, stojąc w kółku, turlają go po piasku w piaskownicy, przenoszą z zaznaczonego miejsca w inne miejsce itp. Na zakończenie każde dziecko rzuca swoim balonem do wyznaczonego celu (np. drzewa), tak aby balon pękł. Po rzucaniu wodnych bomb cała grupa sprząta balonowe skrawki.	Przed zabawą nauczyciel prosi dzieci o bardzo delikatne obchodzenie się z balonami.	Balony do połowy wypełnione wodą, szarfy.
2	4.1, 4.3	Obserwuje sposób mieszania się cieczy. Nazywa kolory.	Barwienie wody Nauczyciel przygotowuje naczynia z różnymi cieczami, np. mlekiem, tuszem kolorowym, mocną czarną herbatą. Za pomocą strzykawek dzieci pobierają ciecz i powoli wstrzykują ją do własnej szklanki z wodą. Obserwują sposób mieszania się cieczy, nazywają kolor, który powstał.	Należy zabezpieczyć ubrania dzieci przed poplamieniem tuszem. Wodę można również barwić pociętą na małe kawałki kolorową bibułą, krepą.	Naczynia z różnymi cieczami (mleko, tusz, herbata, kawa, sok), fartuchy ochronne na ubrania, szklanki, strzykawki.
	9.2	Wykonuje pracę plastyczną. Opowiada o uzyskanym wzorze.	Malowanie farbą lub tuszem Dzieci wykonują kleksa na kartce za pomocą pipety, kroplomierza lub słomki. Następnie zginają kartkę na pół i oglądają wzory, które w ten sposób powstały. Próbują je opisać, określając kolory i kształty.	Należy zabezpieczyć ubrania dzieci przed poplamieniem tuszem.	Tusz, pipety, kroplomierze lub słomki, kartki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
	5.4	• Tworzy wzornik. • Poszukuje przedmiotów w kolorach odpowiadających kolorom ze wzornika.	Szpieg – w poszukiwaniu kolorów Dzieci tworzą wzorniki kolorów. Każde z nich otrzymuje dwa lub trzy szerokie paski papieru (najlepiej rozmiaru ¼ kartki formatu A4). Na każdym pasku dzieci odbijają kilkakrotnie okrągłą zakrętkę umoczoną w czarnej farbie (otworem do kartki – aby otrzymać okrąg), tak aby wzory umieszczone były jeden pod drugim. Następnie kolorują okrągłe pola na wybrane przez siebie kolory. Dzieci udają się na spacer (lub do ogrodu) w poszukiwaniu kolorów pasujących do wzorników. Rzeczy możliwe do zabrania zabierają do przedszkola (liście, kamienie, patyki itp.), natomiast pozostałe fotografują z przyłożonym do nich wzornikiem.		Kartki A3, kółka, nożyczki, pi-saki, aparaty fotograficzne.
3	4.2, 5.1	• Próbuje różnych rodzajów wody i określa ich smak. • Dostrzega zalety picia wody mineralnej.	Degustacja wody Każde dziecko otrzymuje kubek, do którego nauczyciel nalewa odrobinę wody z nieoznaczonych butelek. Dzieci po kolei próbują czterech rodzajów wody: niegazowanej, gazowanej, mineralizowanej oraz cytrynowej. Za każdym razem próbują zgadywać, jaki rodzaj wody wypili. Nauczyciel prowadzi z dziećmi rozmowę na temat smaku wody, pyta, która woda smakowała im najbardziej, która najmniej itd. Dzieci mogą dodatkowo urządzić konkurs na najsmaczniejszą wodę i przyklejać uśmiechnięte lub smutne buźki na wybranych butelkach (każde dziecko ma jedną smutną i jedną uśmiechniętą naklejkę). Na koniec dzieci z pomocą nauczyciela porównują, która woda zebrała najwięcej punktów, a nauczyciel ujawnia rodzaje wód (jeśli dzieci ich jeszcze nie odgadły).	Dobrze jest na tym etapie porozmawiać z dziećmi na temat zalet picia różnych rodzajów wody. Nauczyciel może rozpocząć dyskusję od pytania: <i>Która woda jest najzdrowsza?</i> Woda cytrynowa, która prawdopodobnie będzie chętniej wybierana przez dzieci, jest mniej zdrowa od zwykłej wody niegazowanej, ponieważ zawiera sztuczne składniki i cukier. Należy przypominać dzieciom o konieczności i zaletach picia wody.	Kubki, cztery butelki (pozbawione etykiet) z różnymi rodzajami wody (mineralizowana, gazowana, niegazowana, cytrynowa), naklejki z uśmiechniętymi i smutnymi buźkami.
	4.2	• Układa butelki na półkach według rodzaju. • Uczestniczy w zabawie w sklep.	Sklep z wodą Dzieci układają przyniesione wcześniej butelki plastikowe po wodzie i segregują je na półkach, tak aby obok siebie znalazły się wody tego samego rodzaju i butelki tej samej wielkości. Potem dzieci bawią się w sprzedających i kupujących.		Butelki po wodzie, torby na zakupy, pieniądze – zabawki, kasa lub pudełko.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
	4.2, 14.7, 14.3	Porównuje kształty, kolory i wielkości butelek z wodą. Odnajduje w sklepie butelki o określonym kształcie i zaznacza odpowiednie miejsca na karcie pracy.	Wycieczka do sklepu spożywczego Dzieci wybierają się na wycieczkę do sklepu spożywczego. Przyglądają się sprzedawanym napojom, kolorom butelek, płynów, rodzajom wody oraz wielkościom i kształtom butelek. Dzieci otrzymują kartę pracy, na której narysowane są cztery rodzaje butelek: butelka o kształcie okrągłym, kwadratowym, mała butelka 0,5-litrowa, butelka 5-litrowa. Dzieci stawiają kreskę przy symbolu butelki, jeśli odnalazły w sklepie butelkę o podobnym kształcie. Następnie dzieci poszukują w sklepie wód smakowych: truskawkowej i cytrynowej, które na karcie pracy zaznaczone są symbolami cytryny i truskawki. Zadaniem dzieci jest też zapamiętanie, czym różniła się butelka wody gazowanej od butelki z wodą niegazowaną.	Warto poprosić obsługę sklepu o możliwość robienia zdjęć.	Karta pracy nr 1, ołówki, podkładki.
4	4.1, 4.2, 4.3	Próbuje rozpuścić substancje w wodzie. Zaznacza efekt próby na karcie pracy. Rozpoznaje, które substancje rozpuszczają się w wodzie, a które nie.	Rozpuszczanie w szklance wody Na stołach znajdują się różne substancje: kolorowe przyprawy, cukier, kakao, ryż i kasza. Dzieci próbują rozpoznać je na podstawie koloru, zapachu oraz wyglądu, a następnie nazywają je. Każde z dzieci ma szklankę z wodą i wybiera jedną substancję. Próbuje ją rozpuścić, mieszając łyżeczką. Otrzymuje także kartę pracy z narysowanym naczyniem i przykleja próbkę produktu w miejscu, w którym produkt osiadł w szklance, np. jeśli część ziaren pieprzu osiadła na dnie, a część pływa po powierzchni, dziecko smaruje klejem dno i górę naczynia, po czym posypuje pieprzem, tak aby pozostał na kleju.	Nauczyciel może przygotować także inne, wybrane przez siebie substancje.	Różne substancje, np. kolorowe przyprawy, cukier, kakao, ryż, kasza, karta pracy nr 2, klej.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
	1.2, 4.1, 4.2, 4.3	Próbuje wymieszać substancje płynne z wodą i obserwuje efekt. Ustawia kubeczki w kolejności według łatwości mieszania się substancji z wodą.	Mieszanie się płynów Dzieci dzielą się na trzyosobowe grupy. Każda grupa otrzymuje trzy szklanki z wodą. Na stole stoją butelki z różnymi płynami: olejem, sokiem marchwiowym i kwaśną śmietaną. Dzieci próbują połączyć te substancje z wodą, początkowo mieszając wyłącznie poprzez poruszanie kubeczkami, a następnie łyżeczką. Dzieci obserwują, co stało się z poszczególnymi substancjami i w jakim stopniu się rozpuściły. Następnie ustawiają kubeczki w kolejności, zaczynając od substancji, którą najłatwiej było wymieszać, do tej, z którą się to nie udało.	Można wykorzystać przezroczyste, plastikowe kubki. Ubrania dzieci powinny zostać zabezpieczone przed poplamieniem.	Trzy szklanki z wodą dla każdej z grup, łyżeczki, butelki z różnymi płynami: olejem, sokiem marchwiowym i kwaśną śmietaną.
5	4.1, 5.4	Odszukuje produkty ukryte w sali. Rozpoznaje i nazywa produkty. Stawia hipotezę, czy wszystkie produkty rozpuszczają się w wodzie.	Zabawa w ciepło/zimno W sali zostają ukryte cztery produkty: paczka cukru, worek soli, kartonik kakao oraz puszka herbaty granulowanej. Dzieci podzielone na grupy, trzymając się za ręce, szukają ukrytych w sali produktów, kierując się wyłącznie słowami nauczyciela: „ciepło” lub „zimno”. Gdy dzieci odnajdą produkty, próbują je rozpoznać i nazwać. Nauczyciel pyta dzieci, czy te produkty uda się rozpuścić w wodzie.	Dla ułatwienia poszukiwania mogą być też prowadzone przez jedno wybrane dziecko.	Paczka cukru, worek soli, kartonik kakao, puszka herbaty granulowanej.
	4.1, 4.2	Rozpuszcza substancje w ciepłej i zimnej wodzie. Wyciąga wnioski na temat zależności szybkości rozpuszczania produktu od temperatury wody.	Zimna – ciepła woda. Rozpuszczanie Praca z kartą pracy nr 2. Dzieci pracują w parach. Nauczyciel przygotowuje na stole substancje takie, jak: cukier, sól, kakao, herbata granulowana. Dzieci wybierają jeden składnik, wsypują go do pierwszej szklanki i zalewają zimną wodą. Następnie ten sam składnik dzieci wsypują do drugiej szklanki, którą nauczyciel zalewa ciepłą (ale nie gorącą) wodą. Dzieci porównują efekt rozpuszczania i wyciągają wnioski.	Dzieci mogą wymieszać łyżeczką zawartość każdej ze szklanek i zaobserwować, czy zajdą jakieś zmiany. Ciepłą wodę powinien nalewać nauczyciel.	Substancje: cukier, sól, kakao, herbata granulowana, po dwie szklanki na parę, łyżeczki, ciepła i zimna woda, karta pracy nr 2, kredki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ **TYDZIEŃ 3**

W tym tygodniu dzieci oglądają dwa filmy znajdujące się na platformie (każdy film innego dnia) oraz podejmują wybrane przez nauczyciela propozycje aktywności z tabeli 3.

FILM A

- Woda nie ma stałego kształtu.
- Czysta woda nie ma koloru – jest przezroczysta. Brudna woda ma kolor.
- Czysta woda nie ma smaku.

FILM B

- W wodzie można rozpuszczać wiele substancji, ale są takie, których nie da się rozpuścić.
- W ciepłej wodzie można coś szybciej rozpuścić niż w zimnej. Gdy mieszamy, rozpuszczanie jest szybsze.

➤ **TYDZIEŃ 4**

To ostatni tydzień projektu, w którym następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. Dodatkowo dzieci podejmują wybrane przez nauczyciela formy aktywności zaproponowane w tabeli 3.

Szczegółowy opis wydarzenia kulminacyjnego (przedostatni lub ostatni dzień trwania projektu):

W trakcie dnia kulminacyjnego dzieci otwierają sklepy (najlepiej kilka) z różnego rodzaju wodami: gazowanymi, mineralnymi, smakowymi lub zdrowotnymi. Dzieci samodzielnie przygotowują różne rodzaje wód smakowych. Zachęcają do ich degustacji i zakupu. Każdemu klientowi nalewają określoną wodę do jednorazowych kubeczków. Dzieci przygotowują paradę pod hasłem *Właściwości wody* i wchodzą na scenę z tabliczkami przedstawiającymi symbolicznie kolejne cechy wody, np. Woda ma smak; Woda jest przezroczysta; W wodzie można rozpuszczać różne rzeczy. Dzieci śpiewają piosenkę Barbary Kosowskiej *Deszczowy artysta*, tańcząc z parasolkami.

Działania przygotowawcze

1. Zaaranżowanie sklepów z wodą:
 - przygotowanie szyldu,
 - przygotowanie regałów z napojami,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- przygotowanie napojów,
 - przygotowanie etykiet na butelki.
2. Przygotowanie parady:
- stworzenie tabliczek prezentujących właściwości wody,
 - nauka haseł, które dzieci wygłoszą podczas parady.
3. Nauka piosenki i tańca.

Tabela 3. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w trzecim i czwartym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	3.1, 3.3, 9.2	• Maluje wodę, współpracując z kolegą lub koleżanką w parze. • Ogląda prace innych i opowiada o nich. • Wypowiada się na temat właściwości wody. • Opowiada o kolorze wody.	Właściwości wody Dzieci łączą się w pary. Otrzymują sztywne kartki formatu A3 i w parach malują wodę do muzyki relaksacyjnej przedstawiającej odgłosy wody. Dzieci mogą używać różnych pędzli: szerokich pędzli do malowania ścian, miękkich wąskich i szerokich pędzelków oraz gąbek moczonych w farbie. Nauczyciel rozkłada prace stworzone przez dzieci na podłodze lub przygotowuje z nich wystawę w sali. Dzieci wraz z nauczycielem oglądają powstałe prace. Następnie dzieci siadają na dywanie. Nauczyciel pyta dzieci: <i>Jaka jest woda? Co możecie powiedzieć o wodzie?</i> Po swobodnych wypowiedziach dzieci nauczyciel kieruje rozmową, zadając pytanie na temat koloru wody. Dzieci oglądają jeszcze raz swoje prace i zastanawiają się, których kolorów używały podczas malowania.	Nauczyciel powinien udostępnić dzieciom wszystkie kolory farb. Ważne jest, aby dzieci nie otrzymały do malowania wyłącznie farb w kolorze niebieskim.	Sztywne kartki formatu A3 (lub większe), rozcieńczone farby plakatowe lub temperowe w różnych kolorach, wyciśnięte na podstawki, szerokie pędzle do malowania ścian, miękkie, wąskie i szerokie pędzelki oraz gąbki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, RUCH	3.1, 3.3, 14.3	Precyzyjnie przelewa wodę z kubeczka do kubeczka. Wypowiada się na temat właściwości wody i jej zastosowań.	Ile wody zostało w kubeczku? Dzieci mają do dyspozycji pusty basen dla dzieci oraz kubeczki po jogurtach i inne pojemniki. Siadają wokół basenu i otrzymują po jednym pustym pojemniku. Nauczyciel nalewa wodę do pojemnika pierwszemu dziecku (trzymając ręce nad basenem). Dziecko przelewa wodę następnemu, tamto kolejnemu itd. aż do zatoczenia koła. Nauczyciel sprawdza, ile wody dotarło do niego z powrotem. Po ćwiczeniu nauczyciel może nalać trochę wody do basenu i pozwolić dzieciom bawić się swobodnie.	Aktywność powinna odbywać się w ogrodzie przedszkolnym podczas słonecznej pogody. Nauczyciel może zmodyfikować pierwsze ćwiczenie, jeśli uzna, że dzieci poradzą sobie z zadaniem.	Basen dziecięcy, plastikowe kubki lub butelki po jogurtach.
JĘZYK, BADANIE	3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 14.3	Przygotowuje wodę smakową, dodając do niej różne substancje. Określa smak, zapach i kolor wody.	Rozlewnia wód smakowych Dzieci przygotowują wody smakowe. Na jednym ze stolików nauczyciel kładzie różne składniki, np. pomarańcze, cytryny, soki i cukier. W butelkach dzieci przygotowują własne kompozycje smakowe napojów i opowiadają o nich, określając ich zapach i kolor. Następnie wykonują etykiety do swoich napojów i urządzają degustację przygotowanych napojów oraz oceniają ich smak.	Dzieci mogą aparatem nagrywać krótkie reklamy swoich napojów.	Plastikowy wyciskacz do cytrusów, butelki z zakrętkami, kubki, lejki, łyżeczki, serwetki, aparat fotograficzny, papier samoprzylepny (etykiety).
MATEMATYKA, BADANIE	4.1, 4.3, 14.3	Obserwuje. Ustala, czy zachodzące zmiany są odwracalne. Przelewa wodę.	Przelewanie wody Dzieci przelewają wodę z kubków do butelek (przez lejki), a następnie z butelek do kubków. Czynność powtarzają wielokrotnie, starając się nie wylać wody.	Nauczyciel nie musi niczego tłumaczyć ani wyjaśniać. Jest to zadanie ukazujące odwracalność niektórych procesów.	Butelki, kubki, lejki dla każdego dziecka.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, BADANIE	3.1, 3.3, 4.1, 4.2	Rozpoznaje i nazywa produkty kuchenne. Dzieli produkty na rozpuszczalne i nierozpuszczalne w wodzie. Stawia hipotezę na temat rozpuszczalności produktów. Sprawdza rozpuszczalność produktów.	Rozpuszczanie Nauczyciel przynosi kosz różnych produktów: ryż, kaszę, przyprawę, cukier, sól, mąkę, proszek do pieczenia, kwasek cytrynowy oraz inne według uznania. Dzieci próbują nazwać produkty, a następnie wspólnie dzielą produkty na te, które, według nich, są rozpuszczalne i nierozpuszczalne w wodzie. Po ułożeniu produktów wspólnie sprawdzają rozpuszczanie w ciepłej i zimnej wodzie, po czym jeszcze raz segregują produkty, odpowiednio je przyporządkowując.		Naczynia, produkty do rozpuszczania, np. ryż, kasza, przyprawy, cukier, sól, mąka, proszek do pieczenia, kwasek cytrynowy, woda ciepła i zimna.
JĘZYK, RUCH	3.3, 5.4, 10.3	Szuka przedmiotu ukrytego w sali. Nazywa przyrząd służący do mierzenia temperatury. Opowiada o zastosowaniach termometru.	Ciepło – zimno W wybranym miejscu sali nauczyciel ukrywa termometr. Podpowiada dzieciom, że w sali ukryty jest przedmiot, który trzeba odnaleźć, ale muszą słuchać naprowadzania metodą ciepło – zimno. Po odnalezieniu termometru nauczyciel pyta dzieci, czy znają to urządzenie i zachęca je do wyrażania własnych opinii, podzielenia się doświadczeniami i odgadywania, do czego służy.		Prosty termometr z miarką, np. do mierzenia temperatury wody dla małych dzieci.
MATEMATYKA, WSPÓŁPRACA	1.2, 4.2, 13	Wskazuje przedmioty o określonym kształcie (trójkąt lub koło). Klasyfikuje figury według różnych cech. Współpracuje z partnerem podczas dzielenia przedmiotów.	Poszukiwacze kształtów Dzieci pracują w parach. Otrzymują kartki z narysowanymi różnymi kształtami. Poszukują przedmiotów przypominających kształtem figury zamieszczone na rysunkach i (jeśli to możliwe) zbierają je. Następnie dzielą znalezione przedmioty według różnych kryteriów, np.: koloru, wielkości, materiału, z którego zostały wykonane itp.	Zadanie możliwe do wykonania na terenie przedszkola lub podczas spaceru.	Kartki z narysowanymi kształtami: koło, kwadrat, trójkąt, prostokąt.
MATEMATYKA, JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	13.1, 14.2	Liczy krople. Odtwarza ilustrację. Nazywa kolory.	Kolorowy deszcz Na tablicy nauczyciel rysuje szereg kropeł w różnych kolorach. Zadaniem dzieci jest policzenie kropeł i odtworzenie rysunku na własnej kartce ze szczególnym uwzględnieniem kolorów.		Kartki A4, kredki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA	4.2, 13	Odszukuje takie same figury geometryczne.	Figury geometryczne Zadaniem dzieci jest wypełnienie karty pracy – połączenie takich samych figur oraz pokolorowanie ich.		Karta pracy nr 3, kredki.
MATEMATYKA	4.2, 13	Klasyfikuje przedmioty według koloru. Układa szeregi według opisu.	Kolorowy wąż Każde dziecko otrzymuje pojemnik z nakrętkami w trzech kolorach. Zadaniem dziecka jest ułożenie węża według zasady, którą usłyszy: np. <i>niebieska – żółta – czerwona</i>. Dzieci układają przed sobą odpowiednie nakrętki. Nauczyciel powtarza ten sam układ kolorów (układa następne trzy zakrętki w ciągu), a dzieci dokładają kolejne trzy zakrętki. Za trzecim razem dzieci próbują same ułożyć wzór.	Nauczyciel również układa węża, aby dzieci zawsze mogły dokonać wzrokowego sprawdzenia. Nauczyciel może w danym rytmie użyć dwa razy tego samego koloru, np. <i>niebieska – żółta – niebieska</i> .	Pojemniki, nakrętki w trzech kolorach (dla każdego dziecka min. dwanaście sztuk).
MATEMATYKA	13.1	Liczy. Podaje wynik liczenia.	Nakrętki Nauczyciel stawia przed dziećmi koszyk z nakrętkami, a następnie prosi wybrane dziecko, aby wyciągnęło wszystkie nakrętki i ułożyło je w rzędzie. Ruchem ręki nauczyciel wskazuje wszystkie nakrętki i pyta: <i>Ile tu jest nakrętek?</i> Dzieci odpowiadają, a następnie nauczyciel, nie odnosząc się do tych odpowiedzi, prosi wybrane dziecko: <i>Policz</i>. Dziecko liczy tak, jak potrafi. Nauczyciel może poprosić kolejne dziecko, aby również policzyło nakrętki. Następnie nauczyciel pyta ponownie: <i>Ile jest nakrętek?</i>	Jest to zadanie dla małej grupy lub do pracy indywidualnej. Dzieci powinny siedzieć naprzeciwko nauczyciela (nie w kole). Nauczyciel nie przerywa dzieciom podczas liczenia i nie poprawia ich.	Kosz z nakrętkami (najlepiej tej samej wielkości) – min. dziesięć sztuk.
BADANIE, JĘZYK	3.1, 4.2, 10.1, 13	Bada temperaturę wody. Określa temperaturę wody słowami.	Zimne czy ciepłe? Przed dziećmi stoją trzy miski: z bardzo ciepłą, letnią oraz zimną wodą. Wybrane dziecko wkłada prawą rękę do zimnej wody, a lewą do ciepłej na dłuższą chwilę (ok. piętnaście sekund). Następnie obie ręce zanurza jednocześnie w letniej wodzie. Nauczyciel zadaje dziecku pytania o jego odczucia. Dzieci mierzą termometrem temperaturę wody i przy pomocy nauczyciela określają wartości.	Dzieci nie muszą wiedzieć, jaką wartość wskazuje termometr, a jedynie porównywać przybliżoną wysokość słupka.	Trzy miski, woda o różnej temperaturze, termometr kąpielowy.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
BADANIE, WSPÓŁPRACA	1.2, 4.1, 4.2	Zabarwia wodę na żółto, czerwono lub czarno, wybierając odpowiednie substancje.	Barwienie wody Nauczyciel dzieli dzieci na grupy, a następnie zostawia na stole plastikowe kubeczki z różnymi substancjami. Prosi dzieci o wykonanie kolejnych zadań, np.: <i>Spróbujcie zabarwić wodę na żółto (lub czerwono, czarno)</i>. Dzieci za pomocą przypraw oraz płynów o różnych barwach mogą eksperymentować z wodą, nadając jej różne kolory.	Każda grupa próbuje uzyskać różne odcienie tego samego koloru. Woda powinna być dosyć ciepła (nie gorąca i nie zimna), w przeciwnym razie substancje mogą nie oddać barwników.	Substancje barwiące wodę na różne kolory, np. pieprz, papryka, sok z cytryny, sok z buraków (lub modrej kapusty), kurkuma, sok pomidorowy.
BADANIE, JĘZYK	2.1	Myje ręce w odpowiednio przygotowanej wodzie. Wyjaśnia, że ciepła woda z mydłem najlepiej usuwa zanieczyszczenia.	Mydło wszystko umyje Dzieci brudzą sobie ręce mieszanką oleju i ziemi doniczkowej. Następnie próbują umyć ręce: w zimnej wodzie, w zimnej wodzie z mydłem, w ciepłej wodzie, w ciepłej wodzie z mydłem. Podczas eksperymentu rozmawiają z nauczycielem o efektach mycia. Przykładowe pytania nauczyciela: <i>Opowiedz, co się działo, gdy umyłeś ręce w zimnej wodzie? Opowiedz więcej o tej pianie. Co jeszcze zauważyłeś?</i>	Wykonując to zadanie, dzieci mogą słuchać piosenki <i>Mydło lubi zabawę</i> w wykonaniu zespołu Fasolki. Płyn lub mydło może być dozowany przez nauczyciela.	Olej, ziemia doniczkowa, miski plastikowe, mydło w płynie (lub płyn do naczyń), nagranie z piosenką Fasolek <i>Mydło lubi zabawę</i>.
BADANIE, RUCH	2.4, 2.5	Pierze ręcznie drobne elementy ubioru. Rozwiesza pranie na sznurku.	Wielkie pranie W łazience nauczyciel przygotowuje stanowiska do prania, korzystając z dużych misek lub zakorkowanych umywalek. Do naczyń napełnionych wodą nalewa mydło lub płyn do prania. Dzieci piorą ręcznie drobne elementy ubioru, np. skarpetki lub ubranka dla lalek. Po wypraniu wykręcają je i rozwieszają na sznurku zawieszonym w ogrodzie przedszkolnym.	Dzieci mogą przynieść skarpetki na zmianę i wyprać te zdjęte z nóg, a założyć czyste. Należy pamiętać o tym, aby sznurek został zawieszony na wysokości odpowiedniej dla dzieci.	Sznurek, klamerki do prania (spinacze), miski z wodą, mydło w płynie lub płyn do prania.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
KONSTRUKCJE	10.1	Wykonuje tabliczkę prezentującą symbolicznie właściwości wody.	Tabliczki – właściwości wody Dzieci kolorują kontury narysowane przez nauczyciela – tabliczki przedstawiające symbolicznie daną właściwość wody, np. smak wody – usta z językiem, rozpuszczalność – łyżeczka wsypująca cukier do szklanki, kolor – kilka szklanek z kolorowymi płynami itd. Następnie dzieci uczą się haseł, które wygłoszą podczas parady: Woda ma smak; W wodzie można rozpuszczać różne rzeczy; Woda jest przezroczysta itp.	Zamiast rysunków dzieci mogą kolorować duże napisy na tabliczkach.	Tektury z narysowanymi konturami, pisaki, kredki, nożyczki, kleje.
FORMY PLASTYCZNE, BADANIE	9.2	Lepi naczynie z gliny i maluje je zgodnie z własnym projektem. Sprawdza, gdzie znajduje się więcej wody.	Lepienie z gliny Dzieci wykonują naczynia z gliny o wymyślonych przez siebie kształtach. Pozostawiają naczynia do wyschnięcia, malują je oraz sprawdzają, czy po pełnym wyschnięciu można wlać do nich wodę. Dzieci mogą także wybierać największe i najmniejsze naczynie oraz sprawdzać, w którym naczyniu mieści się najwięcej wody.	Należy pamiętać o tym, że glina potrzebuje ok. dwóch dni, aby wyschnąć.	Glina, farby plakatowe, pędzle, podkładki, woda.
MUZYKA, RUCH	8.1	Śpiewa piosenkę. Tańczy do muzyki.	Piosenka Barbary Kosowskiej <i>Deszczowy artysta</i> Dzieci słuchają piosenki i uczą się jej treści. Następnie razem ją śpiewają. Nauczyciel rozdaje dzieciom kilka parasolek. Dzieci tańczą w rytm piosenki, przekazując sobie w tańcu parasolki. Wykonanie tej piosenki przewidziane jest na czas wydarzenia kulminacyjnego.	Na wydarzenie kulminacyjne dzieci mogą przygotować stroje, zakładając jednorazowe peleryny lub wykonując deszczowe okrycie z folii spożywczej. Do tańca z parasolkami najlepiej użyć małych parasolek lub parasoli dziecięcych.	Nagranie i tekst piosenki Barbary Kosowskiej <i>Deszczowy artysta</i> , parasole.
MUZYKA, KONSTRUKCJE	8.3	Wykonuje instrument muzyczny i gra na nim.	Dźwięki wody Dzieci wykonują instrumenty muzyczne, wykorzystując puste butelki i nalewając do nich wybraną przez siebie ilość wody. Dzieci zakręcają butelki i prezentują dźwięki swoich instrumentów, uderzając nimi o podłogę, rękę, potrząsając, uderzając jednymi instrumentami o drugie itd. Akompaniują do wybranego przez nauczyciela utworu muzycznego, np. <i>Mydło wszystko umyje</i> Fasolek.	Można poprosić rodziców, by dzieci przyniosły pustą butelkę o dowolnym kształcie i wielkości.	Butelki PET różnej wielkości (z zakrętkami), woda, utwór muzyczny.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MUZYKA, RUCH, WSPÓŁPRACA	8.2, 8.4	Razem z grupą ilustruje taniec strumienia wody.	Zabawa muzyczno-ruchowa Dzieci siedzą na dywanie. Udając śpiące krople wody, zwijają się w kulki. Jedno z dzieci otrzymuje opaskę z narysowaną dużą kroplą wody. Chodzi po dywanie, budząc inne krople dotknięciem. Obudzone krople łączą się z pierwszą kroplą, trzymając ją za biodra. Płyną powoli jak woda z kranu, cienkim strumieniem. Gdy wszystkie krople zostaną zbudzone, z kranu płynie szeroki, wartki strumień.	Jako tło do zabawy należy wykorzystać spokojny utwór muzyczny lub muzykę relaksacyjną imitującą lub zawierającą odgłosy wody. Utwór musi trwać dość długo, by wszystkie dzieci zostały obudzone.	Opaska z kroplą wody, utwór muzyczny.
RUCH	5.3, 5.4	Uczestniczy w zabawie ruchowej. Turla piłkę i łapie ją, stosując się do poleceń. Zapamiętuje nazwy kolorów i ćwiczy koncentrację.	Zabawa w kolory Dzieci siedzą w kole. Jedno z nich toczy piłkę do innej osoby, wymieniając wybraną przez siebie nazwę koloru. Nauczyciel podaje instrukcje do zabawy, np.: <i>Nie wolno złapać piłki, gdy ktoś wybierze kolor czarny. Nie wolno złapać piłki, gdy ktoś wybierze kolor czarny lub czerwony. Złapać piłkę można tylko wtedy, gdy ktoś wybierze kolor żółty</i> itd.	Nauczyciel może modyfikować polecenia, obserwując możliwości dzieci. Jeśli szybko zapamiętają, by nie łapać piłki na kolor czarny, można urozmaicić zabawę, dodając inne kolory, dwa z nich itd.	Piłka.
RUCH, WSPÓŁPRACA	3.3, 5.3, 5.4	Rozpoznaje kolory. Szybko reaguje na hasło. Uważnie słucha.	Poszukiwanie kolorów – zabawa z chustą animacyjną Dzieci ściągają buty i wchodzi na chustę. Zadaniem każdego z nich jest uważne słuchanie i jak najszybsze przejście na fragment chusty o kolorze wymienionym w zdaniu. Nauczyciel mówi np.: <i>Otaczają nas zielone drzewa; Kąpiemy się w niebieskiej wodzie; Stoimy na żółtym piasku; Przyglądamy się czerwonym piórom papug.</i>	Zabawa może być przeprowadzona w sali przedszkolnej lub na świeżym powietrzu.	Chusta animacyjna.
RUCH, WSPÓŁPRACA	5.3, 5.4	Rozpoznaje kolory. Szybko reaguje na hasło.	Przebieganie pod chustą – zabawa z chustą animacyjną Dzieci podnoszą i opuszczają chustę, trzymając ją za uchwyty. Nauczyciel mówi polecenia, np.: <i>Przebiegają osoby, które mają niebieskie oczy; Przebiegają osoby, które mają siostrę</i> itp. Dzieci powinny przebiegać wtedy, gdy chusta jest w górze.	Zabawa może być przeprowadzona w sali przedszkolnej lub na świeżym powietrzu.	Chusta animacyjna.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
RUCH, WSPÓŁPRACA	5.3, 5.4	• Wciela się w rolę. • Porusza się według wskazówek nauczyciela.	Rybak i rybka – zabawa z chustą animacyjną Dzieci stoją w kręgu, trzymając brzeg chusty. Dwie wybrane osoby przyjmują rolę rybaka i rybki. Rybak wchodzi na chustę i stara się złapać pływającą w wodzie rybkę (dziecko wędrujące pod chustą). Bawiący się lekko falują chustą, utrudniając w ten sposób zadanie rybakowi. Gdy ten złapie rybkę, następuje zmiana par.		Chusta animacyjna.
RUCH, WSPÓŁPRACA	5.3, 5.4	• Porusza chustą według wskazówek nauczyciela. • Współpracuje z rówieśnikami.	Sztorm – zabawa z chustą animacyjną Dzieci trzymają rozwiniętą chustę. Nauczyciel wrzuca na chustę lekkie piłki, a zadaniem dzieci jest wspólne wachlowanie chustą, tak aby piłki nie spadły na ziemię.	Zabawę można przeprowadzić w pomieszczeniu i na świeżym powietrzu.	Chusta animacyjna, lekkie piłki (np. z basenu z piłkami).

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. Tekst piosenki *Deszczowy artysta* i wierszy *Deszczowe krople*, *Wodna zagadka*

***Deszczowy artysta* (słowa i muzyka: Barbara Kosowska)**

Ojejeje, co się dzieje?
Deszczyk pada, wietrzyk wieje,
Na podwórku są kałuże,
Jedne małe, inne duże.

Sprawa ta jest oczywista,
Deszcz to wielki jest artysta.

W różne kształty się zlewają,
Te jak rybki wyglądają,
Tamta kwiatek przypomina,
Ta podobna do pingwina.

Sprawa ta jest oczywista,
Deszcz to wielki jest artysta.

Kropi deszczyk na kałuże
I rysuje kółka duże.
Pojawiają się, znikają,
Jak płochliwi w lesie zając.

Sprawa ta jest oczywista,
Deszcz to wielki jest artysta.

***Deszczowe krople* (autor: Barbara Kosowska)**

Pierwsza kropelka z nieba leci,
Słoneczko nad nią jasno świeci.
Druga kropelka tańczy i śpiewa,
Chce usiąść na gałązce drzewa.
Trzecia tak szybko z nieba spadała,
Bo wszystkie inne wyprzedzić chciała.
Czwarta kropelka upadła na daszek
I zaraz ją porwał spragniony ptaszek.
Piąta, najmniejsza, lecieć nie chciała,
Bo wysokości bardzo się bała.

***Wodna zagadka* (autor: Barbara Kosowska)**

Woda jest skarbem i pewnie już wiecie,
Że jest potrzebna na całym świecie.
Bez wody na ziemi nie ma życia,
Służy nam wszystkim nie tylko do mycia.
Może ktoś zaraz przykłady mi poda,
Do czego jeszcze potrzebna jest woda?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ZAŁĄCZNIK 2. Opis kart pracy⁶

Karta pracy nr 1. Zadaniem dziecka jest zaznaczenie butelek, które zauważyło w czasie wycieczki do sklepu oraz opowiedzenie o różnicach, które pomiędzy nimi dostrzega.

Karta pracy nr 2. Zadaniem dziecka jest narysowanie efektu mieszania wody z rozpuszczoną w niej substancją.

Karta pracy nr 3. Zadaniem dziecka jest połączenie jednakowych figur oraz pokolorowanie ich.

ZAŁĄCZNIK 3. List do rodziców⁷

Tablitowe Wieści

Drodzy Rodzice!

Nasza grupa rozpoczyna właśnie nowy projekt edukacyjny *Woda (Woda jest niezwykła)*. Przez cztery tygodnie będziemy badaczami wody. Dowiemy się np., że:

- woda nie ma stałego kształtu i zmienia go w zależności od naczynia, do jakiego jest przelewana,
- czysta woda nie ma koloru – jest przezroczysta,
- brudna woda ma kolor,
- czysta, zwykła woda nie ma smaku.

Poza tym będziemy m.in. przelewać wodę, rozpuszczać w niej różne substancje, a także sprawdzimy, jak rozpuszcza się cukier w zimnej, a jak w ciepłej wodzie oraz na ile mieszanie pomaga w rozpuszczaniu. Zwrócimy uwagę na to, że woda jest zdrowa i potrzebna do życia ludziom, zwierzętom oraz roślinom. Pod koniec projektu otworzymy sklep, w którym będziemy sprzedawać różnego rodzaju wody do picia. Zaprosimy Was wtedy na degustację.

Zachęcamy do zabaw z dziećmi przy użyciu wody, np. w przelewanie jej do różnych naczyń. Wieczorna kąpiel jest doskonałą okazją do takich eksperymentów. Zachęcajcie też dzieci do picia wody, pamiętając, że jesteście dla nich wzorem do naśladowania. Łatwiej będzie przekonać je do tego, co sami zazwyczaj robicie i na co zwracacie uwagę.

Czekamy na Wasze uwagi i pomysły, które chętnie wykorzystamy podczas naszych doświadczeń w trakcie trwania projektu.

Z pozdrowieniami

.....

(podpis nauczyciela)

⁶ Karty pracy do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

⁷ Gotowe wzory listów do rodziców do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

ZAŁĄCZNIK 4. Moduł języka angielskiego

Projekt: WODA (WODA JEST NIEZWYKŁA)

Grupa wiekowa: 3-latki

Moduł językowy: słowniki

Cele ogólne:

- Budowanie zasobu słownictwa polskiego i angielskiego związanego z tematem *Woda (Woda jest niezwykła)*.
- Poznanie nazw niektórych ciał stałych rozpuszczalnych i nierozpuszczalnych w wodzie.
- Rozwijanie umiejętności artykułowania spółgłosek i samogłosek angielskich.

Bank słów to zestaw kart – kafelków, których wygląd i układ podobny jest do znanej dzieciom i nauczycielom gry *Memory*, jednak w tym przypadku karty pozostają odkryte. Wybór słownika odbywa się na poziomie platformy, po naciśnięciu flagi polskiej lub brytyjskiej (wersja polska lub angielska). Grafiki w obu wersjach banku słów są takie same dla danego projektu i danej grupy wiekowej, natomiast nagrania słówek różnią się i zostały przygotowane odpowiednio w języku polskim lub angielskim. W ikonach wykorzystano głównie grafikę pochodzącą z animacji. Obrazy przedstawiają zazwyczaj elementy pojawiające się zarówno w scenkach, jak i filmach A i B. Po kliknięciu na daną kartę słychać słowo wypowiedziane przez lektorkę po angielsku (wersja angielska) lub po polsku (wersja polska).

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	DZIAŁANIA DZIECKA	SŁOWO POLSKIE – WERSJA POLSKA	SŁOWO ANGIELSKIE – WERSJA ANGIELSKA
• Wybiera wersję językową, naciskając na odpowiednią ikonę z flagą. • Wybiera ikonę w zestawie sześciu grafik. • Słucha nazw poszczególnych elementów. • Powtarza nazwy polskie lub angielskie.	• Wybiera wersję językową z poziomu platformy, naciskając na odpowiednią ikonę z flagą polską lub brytyjską. • Po pojawieniu się zestawu sześciu ikon dokonuje wyboru obrazu przez naciśnięcie ikony. • Słyszy nazwę elementu i powtarza usłyszane słowo. • Wersja angielska wymaga kilkukrotnego wysłuchania i powtarzania słowa. • Jeśli zrozumienie znaczenia ikony jest zbyt trudne, może cofnąć się do poziomu platformy i wybrać polską wersję językową.	woda	water
		para wodna	steam
		olej	oil
		sól	salt
		pieprz	pepper
		cukier	sugar

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

1. Dzieci powinny mieć możliwość przysłuchiwania się nagraniom słów, zanim zaczną je powtarzać.
2. Należy zachęcać dzieci, aby angielskie słowa powtarzały grupowo oraz indywidualnie.
3. W sytuacji, gdy zrozumienie znaczenia słowa angielskiego jest zbyt trudne dla dziecka, można przejść do polskiej wersji słownika. Szczególnie w pierwszych fazach projektu nauczyciel powinien pomóc dzieciom przejść do poziomu platformy i otworzyć bank polskich słów.
4. W celu dodatkowego sprawdzenia znaczenia słowa lub jego wymowy można skorzystać z dobrych słowników internetowych wszystkich głównych wydawców, szczególnie w sytuacji, gdy nauczyciel nie zna języka angielskiego.
5. Grafiki zamieszczone w słownikach pochodzą przede wszystkim z animacji. Powtarzanie ich nazw oraz osadzenie w kontekście przyrodniczym prowadzi do bardziej efektywnego zapamiętywania znaczeń. Dobrze jest, jeśli dzieci korzystają z banku słów w końcu pierwszego tygodnia projektu oraz w drugim, trzecim, a także czwartym tygodniu. Częstotliwość powtórzeń sprzyja przyswajaniu języka obcego.

Moduł języka angielskiego: gra

Cele ogólne:

- Rozwijanie zasobu słownictwa związanego z tematem *Woda (Woda jest niezwykła)*.
- Poznanie nazw naczyń i pojemników.
- Opanowanie umiejętności odszukiwania identycznych obrazów.
- Rozwijanie umiejętności zapamiętywania obrazu.
- Rozwijanie umiejętności artykułowania głosek angielskich.

Format gry

Memory (pol.: gra pamięciowa)

Opis grafiki

Format gry wykorzystuje zasadę planszowej gry pamięciowej *Memory*, która jest dobrze znana zarówno dzieciom, jak i nauczycielom. Tło w tej wersji stanowi fragment pokoju. W centrum ekranu umieszczone są karty – kafelki – zawierające ikony różnych naczyń lub substancji, jednak są one zakryte. Na ekranie widnieje dwanaście kart, po dwie z określonym, identycznym rysunkiem. Dziecko przyciska wybrane pole, a wówczas obrazek odwraca się i słychać angielską nazwę ukazanego elementu. Naciśnięcie następnego pola powoduje odwrócenie kolejnego obrazka. Jeśli tak wybrane dwa obrazki tworzą parę, pozostają widoczne, a dziecko słyszy słowo *correct* (pol.: dobrze, prawidłowo). Jeśli wybrane karty nie stanowią pary, zostają ponownie odwrócone i słychać nagrane polecenie *try again!* (pol.: spróbuj ponownie). Gra trwa do czasu odkrycia wszystkich par obrazków, kiedy to gracz słyszy oklaski oraz gratulacje (*congratulations!*). Po zakończeniu gry dziecko może przystąpić do niej ponownie. Następuje wtedy zmiana konfiguracji ikon.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	ZADANIA DO WYKONANIA	SŁOWA ANGIELSKIE WYKORZYSTANE W GRZE	TŁUMACZENIE NA JĘZYK POLSKI
Wybiera ikonę w zestawie dwunastu kart. Słucha nazwy ukazanego na niej elementu i powtarza ją. Naciska kolejną dowolnie wybraną kartę w zestawie. Powtarza usłyszane słowo. Odkrywa kolejną kartę. Odnajduje wszystkie pary elementów w zestawie dwunastu kart.	Naciśnięcie dowolnej ikony w zestawie dwunastu kart. Powtórzenie usłyszanego słowa. Wybranie kolejnej karty. Powtórzenie nazwy przedstawionego przedmiotu lub substancji. Naciśnięcie kolejnych kart, jeśli wybór nie był poprawny. Odnalezienie wszystkich par kart w zestawie dwunastu elementów. Ponowne rozpoczęcie gry.	szklanka	glass
		butelka	bottle
		miska	bowl
		ryż	rice
		łyżka	spoon
		kałuża	puddle
WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA Podczas zajęć w przedszkolu dzieci powinny mieć możliwość eksperymentowania z grą, aby mogły dobrze poznać jej działanie i zasady. Należy umożliwić dzieciom korzystanie z tablicy interaktywnej oraz samodzielne wybieranie i dopasowywanie identycznych ikon w ukazanym zestawie dwunastu kart. Nauczyciel może zademonstrować dzieciom działanie gry oraz pomóc im odszukiwać takie same elementy, jeśli na początku jest to dla nich zbyt trudne. Dzieci powinny być zachęcane do korzystania z gry w domu. W przypadku problemów z wymową słówek angielskich można dodatkowo wykorzystać jeden z dobrych słowników internetowych, aby ułatwić dzieciom zapamiętywanie brzmienia słówek. Takie działanie jest zalecane przede wszystkim w sytuacji, gdy nauczyciel nie zna języka angielskiego.			